

ДМИТРИЙ БИЛЕНКИН ЧУЖДИТЕ ОЧИ

Превод от руски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

Тук слънцето чернееше като чугун, а за планетата да не говорим. Гледайки я, капитан Зибелла мълчеше, отпуснал надолу палец. Жест, с който римляните обричали гладиатора на смърт.

— Капитан Зибелла, разрешете да включим локаторите.

— Не разбрах, повторете.

В индикаторната някой въздъхна тежко. Зибелла бе верен на себе си: в целия космос не може да се намери по-акуратен и по-точен капитан.

— Виноват! — звънко откликна дежурният оператор. — Разстояние 0,5 при орбитален полет, информационната активност на обекта — 0, моля, разрешете да включим локаторите.

Всички ние заедно със Зибелла с нетърпение се наредихме до екрана. Минаха секунди на настройка. Ние чакахме най-лошото (понякога атмосферата ставаше непробиваема) и когато се появи изображение, Ирина, нашата биоложка, плесна с ръце. Усмихна се даже Зибелла.

От рубката, потривайки длани, прибяга Лео.

— Е, какво? — бързаше да се осведоми той.

Не му отговорихме, защото в този момент видяхме... колиби. Все едно видяхме планети, на които сме откриватели. Нашият разум като че ли се превърна в придатък на очите, които не виждат, а поглъщат въртящия се пейзаж. Ето ги планините от неземни оранжеви ледници. Ето ги пясъчните наноси... А това е брегът на тайнственото море. Всичко това никой никога не беше видял. Ние педантично изследвахме планетата от висока орбита, от средна, от ниска. Направихме топографски снимки, попълнихме гравитационните таблици, радиационните и пр.

Планетата, която не получаваше от звездите топлина и светлина, би следвало да представлява мъртъв ледник. В този странен климат растителността не познаваше слънчевия лъч, но използваше топлината на горящите недра и се чувствуваше великолепно. А ето ги обитателите на колибите...

Когато ги видяхме от голяма орбита, не можехме да ги различим, но сетне с помощта на атмосферните автомати ги наблюдавахме отблизо. Най-напред като ги видях, Лео се затресе в истеричен смях. Та представете си: джудже с глава-пъпеш, с малки и многобройни рога по нея. Смешни, къси ръчички. Триъгълен пулсиращ клапан по средата на

лицето. Някакви прорези на онези места, където би трябвало да са очите. И никакъв признак на очи. Поради този факт те в нашите представи нямаха никакво сходство с човека.

— Оркестър, туш! — не съвсем уместно извика Ирина.

Изглежда Зибелла нищо не бе чул. Той обикаляше екрана, на които се движеше едно разумно същество, и лицето на капитана беше такова, като че ли хей сега ще го прегърне в своите широки обятия. Ала едва затихна първият ни възторг и ние трябваше да се натъкнем на необясними факти. С малки изключения всички животни се доближаваха до нас, а сетне бягаха с ужас, без да заобикалят даже най-големите препятствия. Навярно те чуваха нашите стъпки, защото нямаха очи да ни видят. Те бяха истински пещерняци. Жители на мрака. Пуснахме нашето радарно „слънце“, иначе в тази тъмнина как ще ги разгледаме. Растенията тук имаха кошмарен вид: мъртви, безформени листа, криви съсухрени стъбла...

Качвайки се горе при останалите, аз малодушно благодарях на съдбата, че тук няма да гостувам продължително. Нашата задача беше да открием, а някой ще дойде след време да живее тук. Защото планетата се нуждае от стационарно наблюдение. Може да ви се стори срамно, но в този миг се радвах, че имах „обратен билет“.

Към колибите се приближихме, без да крием светлинните снопове на нашите прожектори. И по стар земен навик залегнахме в тревата. Чудно ни беше как можеше толкова време да съществува този сляп свят! Не можехме да си обясним загадката, защото животните бягаха от нас като от смъртта си. Посетихме няколко колиби, но те изглеждаха абсолютно безлюдни. Представяте ли си каква беше изненадата ни, когато една врата се отвори и от нея излезе този, когото чакахме. Придържайки под мишница някакъв обемист съд, той постоя малко (светлината му блестеше „в лицето“) и тръгна по пътеката. Със свободната си ръка опипваше растенията. Та нима това същество чрез опипване е копаело полята, строяло е жилища, ловувало е?

Съществото тръгна към малко езеро и колкото повече се приближаваше, толкова по-плахи ставаха стъпките му. Край брега то пусна крак във водата и сетне загреба със съда. По обратния път се движеше правилно. Но в мрака помръдна тялото на някакъв звяр. Не успяхме да го разгледаме, но „колибарят“ веднага долови неговото присъствие. Той бързо се обърна и скочи встрани. После замръзна. Той

не беше човек, дори въобще не приличаше на човек, но ние видяхме как бързо диша, неговият страх ни се предаде. В този миг ние с него бяхме свързани в неуловимо родство. Дори скочихме да му помогнем.

Не се наложи — звярът изчезна. Колибарят взе съда и тръгна... Не към дома си. Нататък, където пътят му свършваше с урва. До урвата оставаше малко. И тук той се закова на място, вдигна глава, като че ли се опитваше да види нещо.

Обкичената с тръни и рогца глава светеше срещу прожекторния сноп. Бързо пулсиращият триъгълник на челото, на сляпото лице...

— Назад, назад! — не издържа Ирина, като че той щеше да чуе радиосигнала ѝ.

Той направи крачка. Там, в чернеещата се яма. Падайки, той не пусна съда с драгоценната вода. Разнесе се вик...

Това, в което не желяехме да повярваме, се оказа истина. Този свят е сляп, но той неотдавна не е бил сляп. Информацията, която добихме сетне, разкри тайната: очи са били върховете на рогата. Те улавяли не светлината, която тук липсваше, а ултракъси радиовълни, които изпращаше звездата и които можеха да пробият „твърдата“ атмосфера. Тяхното радиослънце, по нашите понятия, беше мъртво. Но за тях мракът не беше мрак. Благодарение на своите рога-антени те можеха да се любуват на цветовете, да определят посоките...

Така е било до момента, в които те са ослепели.

Внезапна епидемия?

Що за епидемия е това? Така бързо да е поразила всички обитатели на планетата. Внезапно усилване на радиояркостта на звездите, разбира се, можеше да даде подобен ефект, но нашите уреди не показваха, че радиоизлъчванията на звездите са претърпели резки изменения. Поспорихме доста, уморихме се даже и се прибрахме потиснати. Не ми се спеше, подозирах, че и другите не спяха. Затворех ли очи, пред мен се изпречваше пропастта и стоящата над нея фигура. Чувах ехото на онзи ужасен вик. „Не, така не бива — мислех си. — Нищо не можем да постигнем, ако не излезем извън земните представи.“

А как ще стане това? Редът на нашите мисли, цялата наша психическа нагласа са неотделими от Земята. Макар че сме били и на други планети. Но сега от представите, свързани със слънцето, не можехме да се избавим. Където и да бъдем, ние свързваме атмосферата

около планетата със слънчевите лъчи. Знаем, че съществуват и други светове, имаме уреди, които да „виждат“, но това, което се вижда, ние го възприемаме като отвличен символ. Разумът ни ръководи, но очите, изглежда, са неговият доверен съветник.

Не зная как ми хрумна, че можем да пуснем кибер с радиоочи със същата избирателна способност, със същата чувствителност, и да видим какво ще се получи. Развълнуван, аз светнах. Както се случва след тъмнината, няколко секунди видях плоски, размити образи на предметите. „Ето така е и на тази планета — помислих си. — Обгорените от пламъка очи не можеха да виждат. Бедните... Те не са преживели век време, за да привикнат на тъмнината...“

Пулсът ми зачести. Опитът твърдеше, че да ослепиш можеш и с възпламеняване. Но ако искаме обратното? Може би съществуващото ниво на радиояркост не е нормално, както на нас ни се струваше, може би това беше обяснението.

Едва ли това беше обяснението. Ако при нас на Земята слънцето светеше десетократно по-ярко, то какво би станало с нашето развитие? Не е възможно то да свети при нас постоянно, а тук на тази планета да свети иначе и да предизвика катастрофи.

Тогава къде е причината? Съвпадане на момента? Без да се обличам, за секунди се намерих в апаратната. Лео беше още там.

— Лео, моля те, кажи ми каква е интензивността на локаторното облъчване върху повърхността! От какъв порядък е?

Той изрече няколко цифри.

Той още нищо не разбираше...

Нашата автоматика беше избрала тази работна честота, за която атмосферата трябваше да бъде най-пропусклива. Само нашите прибори бяха по-малко чувствителни от „очите“ на обитателите на планетата, а ние искахме да видим колкото се може повече. И така локаторите са станали „запалено“ слънце.

Ние самите ослепихме този свят, защото бяхме убедени, че особеностите на човешката физиология са като нашите, само като нашите.

Не слушах какво ми говореше Лео. Аз гледах черната планета, където ние трябваше дълги години да спасяваме това, което можеше все още да бъде спасено. Мисълта за този смазващ ад, който ни чака, макар и странно да изглежда, ми достави облекчение.

Публикувано в списание „Авиация и космонавтика“, брой 3/1972

г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.